

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

8. 12. 2025
lekce dvanáctá

ETIKA V GENEALOGII A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Bc. Magdaléna Kupková

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

HISTORICKÉ vs. ŽIJÍCÍ OSOBY

HISTORICKÉ OSOBY

- zemřelí
- údaje o osobách, u kterých je doloženo úmrtí, spadají mimo působnost GDPR
- matriky, kroniky a vojenské záznamy staré 100 let proto můžeme volně analyzovat a publikovat

ŽIJÍCÍ OSOBY

- jakákoli data, o žijících příbuzných spadají pod GDPR
- musíte získat jejich výslovný souhlas ke zpracování a zveřejnění

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ SE VZTAHUJE POUZE NA ŽIJÍCÍ OSOBY

GDPR (General Data Protection Regulation)

- Evropské nařízení o ochraně osobních údajů. Toto nařízení striktně omezuje zpracování a zveřejňování informací o žijících lidech.

OSOBNÍ ÚDAJE

cokoliv, co umožní identifikovat živou osobu

- datum narození
- adresa
- rodné číslo
- fotografie
- rodinné vztahy
- ale i zdánlivé drobnosti typu „má dvě děti a žije v Brně“

MATRIČNÍ ZÁZNAMY

- **100 let od narození**
- **75 let od sňatku**
- **30 let od úmrtí**

- Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení
- archivy přebírají matriční knihy po uplynutí této doby u posledního záznamu

ETIKA V GENEALOGII

- o živých shromažďujeme jen to, co opravdu potřebujeme
- bez souhlasu údaje nikde nezveřejňujeme
- snažíme se být diskrétní a soustředíme se na fakta, nehodnotíme
- kroniky a noviny mohou obsahovat detaily o kriminální minulosti nebo tragických úmrtích → tyto údaje uvádíme s citem a pouze v kontextu pro ucelenosť příběhu, nikoli pro senzaci
- pracujete-li s DNA (pokročilá genealogie), nikdy nesdílejte shody s jinými lidmi bez jejich souhlasu a nikdy neposkytujte třetím stranám informace o zdravotním stavu, které jste z DNA zjistili

CO NEDĚLAT

- zveřejňovat rodokmeny s živými lidmi
- uvádět přesné adresy
- bez dovolení vyzrazovat citlivé informace
 - nemanželské děti
 - rozvody
 - adopce
 - zdravotní údaje
 - soudní spisy
 - i když jsou historicky zajímavé, mohou zasáhnout živé příbuzné

JAK NA TO SPRÁVNĚ

ANONYMIZACE

- u žijících osob stačí jméno bez detailů (např. Jan Novák, *po 1950)

PÍSEMNÝ SOUHLAS ŽIJÍCÍCH OSOB

- před publikováním rodinné kroniky nebo stromu s údaji o žijících členech rodiny získáme písemný souhlas
- platí zejména pro příbuzné, se kterými nejsme v úzkém kontaktu
- neformálně stačí e-mailem

„Mohu zařadit tvoje údaje do rodokmenu, který sdílíme v rodině?“

JAK NA TO SPRÁVNĚ

NEVEŘEJNÉ STROMY

- používáme-li online platformy (MyHeritage, Ancestry), vždy nastavíme svůj strom jako soukromý nebo zablokujeme přístup k údajům žijících osob

OMEZENÍ DOSTUPNOSTI RODOKMENU

- uzamčené Google dokumenty
- offline programy
- data chráněná heslem

JAK NA TO SPRÁVNĚ

TAKT PŘI CITLIVÝCH NÁLEZECH

- najdeme-li něco delikátního (např. nemanželské dítě praprababičky), nejdříve zvážíme:
 - Jsou mezi žijícími lidmi citlivé vazby?
 - Je to informace, která může někomu ublížit?
 - Má vůbec cenu to zveřejňovat mimo úzkou rodinu?

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

JAK ZACHÁZET S INFORMACEMI O ZEMŘELÝCH

BEZ OBAV MŮŽEME PRACOVAT S:

- matrikami staršími než 30/75/100 let
- historickými dokumenty
- sčítáním lidu 1921
- vojenskými záznamy
- pozemkovými knihami

MÁME VŠAK NA PAMĚTI

- Je to senzacechtivé?
- Je to „špína“, kterou rodina nezná, a zveřejnění může být citlivé?
- Mám k tomu kontext nebo jen poloviční pravdu?

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

PRAXE

PUBLIKOVÁNÍ RODOKMENU NA SÍTÍCH

→ odstraníme živé osoby, nebo přidáme jen křestní jména bez detailů

OBJEV NEMANŽELSKÉHO PRADĚDY

→ citlivě probereme v rodině, veřejně nezveřejňujeme bez domluvy

KONTAKTOVÁNÍ VZDÁLENÝCH PŘÍBUZNÝCH

→ vysvětlíme, proč píšeme, jsme slušní, požádáme o souhlas se zaznamenáním osobních údajů

ETIKA SE NETÝKÁ JEN OSOB

ARCHIVÁLIE

- s originálními dokumenty zacházíme vždy s maximální opatrností
- tyto dokumenty patří všem generacím po vás

PŘESNOST A POCTIVOST

- vždy uvádíme prameny
- nikdy nefalšujeme údaje
- u neověřených dat píšeme poznámku

RESPEKT K CIZÍM STROMŮM

- tipy z veřejných online stromů, vždy je bereme jako sekundární zdroj a data si ověříme v primárních zdrojích

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

DĚKUJI ZA POZORNOST

A PŘEJI MNOHO ZDARU
PŘI PÁTRÁNÍ PO PŘEDCÍCH